

नैत्रिकं विधिसाचरेत् । पचनाग्निं ससृज्जाल्य वैश्वदेवं
समाचरेत् । निष्ठावान् कोद्वान् साषान् कलायांश्चनकां-
स्यजेत् । तैलपक्वं च पक्वान् सर्वं लवणयुक्त्यजेत् । आद-
कांश्च सस्तरांश्च वर्तुलान् वर्वटीस्तथा । भुक्तशेषं पर्युपितं वैश्व-
देवे विवर्जयेत् । दर्भपाणिः समाचस्य प्राणायामं विधाय
च । पूषोदेवेति मन्त्रेण पर्युज्जणमयाचरेत् । प्रदक्षिणञ्च
पर्युज्य त्रिः परितोऽर्थं वै कुशान् । एषोह देवमन्त्रेण
वक्त्रं कुर्यात् सुसंमुखम् । वैश्वानरं समभ्यर्च्य वाज्य
पुष्पाक्षतैरेष । भूराद्याश्चाहुतीस्तिस्रः स्वाहान्ताः
प्रणवादिताः । ओं भूर्भुवः स्वः स्वाहेति विप्रोदद्या-
त्तथाहुतिम् । तथा देवकतस्याद्याजुङ्गयाञ्च पङ्का-
हुतीः । यमाय तृष्णीमेकाञ्च तथा खिलकते द्वयम् ।
विश्वेभ्यश्चापि देवेभ्योभूमौ दद्यात्ततो बलीन् । सर्वेभ्यश्चापि
भूतेभ्योनमोदद्यात्तदुत्तरे । तदक्षिणे पितृभ्यश्च प्राचीना-
वीतिकोददेत् । निष्पेज्जनोदकार्थं चैशान्यां वै यज्ज्ञा-
णाञ्चयेत् । ततो ब्रह्मादिदेवेभ्यो नमोदद्यात्तदुत्तरे ।
निवीती सनकादिभ्यः पितृभ्यस्त्वपसव्यान् । रुतं षोडश-
भिर्पांसैश्चतुर्भिः पुष्कलं स्रुतम् । यासमात्वा भवेद्भिन्ना
गृहस्थसुहृत्प्रदा । अश्वगः क्षीणवृत्तिश्च विद्यार्थी
गुरुपोषकः । यतिश्च ब्रह्मचारी च पङ्केते धर्मभिन्नुकाः ।
अतिथिः पान्यकोत्तेयोऽनूचानः श्रुतिपारगः । मान्या-
वेतौ गृहस्थानां ब्रह्मलोकमभीप्सताम् । अपि श्वपाके
शुनि वा नैवात्र निष्फलं भवेत् । अन्नार्थिनि समायाते
पात्रापात्रं न चिन्तयेत् । शुनाञ्च पतितानाञ्च श्वपचां
पापरोगिणाम् । काकानाञ्च कमीषाञ्च बहिरजं
किरेद्भुवि । ‘ऐन्द्रावरुणवायव्याः सौम्या वै नैर्ऋताश्च ये ।
प्रतिगृह्णन्विभं पिण्डं काका भूमौ मयार्पितम् । द्वौ-
श्वानौ श्यामशबलौ वैश्वसतकुलोद्भवौ । ताभ्यां पिण्डं
प्रदास्यामि स्थातामेतावहिंसको । देश मनुष्याः पशवो
रक्षोवलोरगाः खगाः । दैत्याः सिद्धाः पिशाचाश्च प्रेता-
भूताश्च दानवाः । तृणानि तरवश्चापि महत्तेनाभिला-
युकाः । क्षमिकीटपतङ्गाद्याः कर्मवन्मा बुभुक्षिताः ।
तन्मार्गमन्नं हि मया दत्तं तेषां सुदेऽस्तु वै’ । इत्थं भूतबलिं
दत्त्वा कालं गोदोहमात्रकम् । प्रतीक्ष्यातिथिमायान्तं
विशोद्भोज्यगृहं ततः । अदत्त्वा वायसबलिं नित्यश्राद्धं
समाचरेत् । नित्यश्राद्धेषु सामर्थ्यां स्त्रीन् द्वावेकमथापि
न । भोजयेत् पितृयज्ञार्थं दद्याद्दृष्ट्य दुर्बलः । नित्यश्राद्धं
देवहीनं निवमादि विवर्जितम् । दक्षिणारहितञ्चैतत्

दाहभोक्तृव्रतोष्णितम् । पितृयज्ञं विधायेत्यं स्वच्छबुद्धिरना-
तरः । अदृष्टासनमध्यास्य भुञ्जीत शिशुभिः सह । सुगन्धिः
सुसन्नाः सग्वी शुचिवासोद्वयान्वितः । प्रागृष्ट उदगा-
स्थोवाभुञ्जीत पितृसेवितम् । विधायार्चमन्तद्वदुपरिष्टा-
दधस्तथा । आपोशानविधानेन कृत्वाऽऽश्रीयात् सुधी
द्विजः । प्रदद्याद्भुवःपतये भुवनपतये तथा । भूतानां
पतये स्वाहेत्युक्त्वा भूमौ बलित्वयम् । सकञ्चाप उपसृज्य
प्राणाद्याहुतिपञ्चकम् । दद्याज्जठरकुण्डाग्नौ दर्भपाणिः
प्रसन्नधीः । दर्भपाणिस्तु योभुङ्क्ते तस्य दोषो न बाधते ।
केशकीटादिभूतं तदश्रीयात् सदर्भकः । यावत्तद-
क्षमश्रीयाच्च ब्रूयात्तद्गुणगुणान् । भुञ्जते पितरस्त्वाद्या
वज्रोक्ता गुणागुणाः । अतोमौनेन योभुङ्क्ते स भुङ्क्ते
केवलामृतम् । अनुपीय ततः क्षीरं मध्यां पानीयमेव वा ।
अमृततापिधानमसीत्येवं प्राश्यादकं सकृत् । पीत-
श्रेष्ठं क्षिपेद्भूमौ तोयं मन्त्रसिधं पठन् । सुप्रज्ञानित
हस्तस्य दक्षिणाङ्गुलमूलतः । ‘रौरवेऽपुगयनिजये पद्मा-
वुर्दनिवासिनाम् । उच्छिष्टोदकमिच्छन्नामक्षय्यमुपतिष्ठ-
ताम्’ । पुनराचम्य मेधावी शुचिर्भूत्वा प्रयत्नतः ।
हस्तेनोदकमादाय मन्त्रमेतदुदीरयेत् । ‘अङ्गुलमात्रः
पुरुषस्त्वङ्गुष्ठञ्च समाश्रितः । ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः
प्रीणाति विश्वभुक्’ । इत्थं परिसंकल्प्य प्रक्षाल्य चरणौ-
करी । ततोऽन्नपरिपाकार्थं मन्त्रानेतानुदीरयेत् । ‘अग्नि-
राध्याययेद्वातुन् पार्थिवान् पवनेरितः । दत्तावकाशेनभ-
सा जरयत्वस्तु मे सुखम् । प्राणापानसमानानासुदानव्या-
नयोस्तथा । अन्नं पुष्टिकरं चास्तु मयास्त्वव्याहृतं
सुखम् । ससृष्टोवड्वारिणश्च ब्रह्मोब्रह्मस्य मन्दनः । मयाऽ-
भ्यवहृतं यत्तदश्रेष्ठं जरयन्त्वमे’ । सुखशुक्तिं ततः कृत्वा
पुराणश्रवणादिभिः । अतिवाह्य दिवाश्रेष्ठं ततः सन्ध्यं
समाचरेत् । गृहे गोष्ठे नदीतीरे सन्ध्या दशगुणा क्रमात् ।
संभेदे स्थावृतगुणा ह्यनन्ता शिवसन्निधौ । उपासिता
बहिः सन्ध्या दिवाभैद्युनपातकम् । समयेदन्ततोक्तां मद्य-
गन्धजमेव च । पश्चिमास्त्योजमेसावद्यावत्क्षणदर्शनम् ।
अतिथिं सायमायान्तमपि वा भूतशोदकैः । सन्ध्याय प-
रिकल्पेत्त्रयं निशः प्राक् प्रहरं सुधीः । इत्थं दिवा कर्म
कृत्वा श्रुतेः पठनपाठनैः । एककाष्ठमयीं शय्यां नाति-
तप्तोऽप्य संविशेत् । उद्देशतः समाख्यात एष नित्यतनो-
विधिः । इत्थं समाचरन् विप्रोनावसीदति कर्हिचित्’ ।
इत्थं नित्यधर्माचरणसक्ता गृहस्थवर्ज्यावर्जविशेषस्तत्त्वोक्तः